

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про підвищення доступності та якості медичного обслуговування у сільській місцевості

(Відомості Верховної Ради (ВВР), 2018, № 5, ст.32)

Цей Закон визначає правові, економічні та організаційні засади і напрями регулювання розвитку охорони здоров'я у сільській місцевості для забезпечення гарантій рівного доступу громадян до якісного та ефективного медичного обслуговування.

Розділ I

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Сфера дії Закону

1. Цей Закон регулює відносини, пов'язані із забезпеченням підвищення доступності, ефективності та якості медичного обслуговування у сільській місцевості, до якої у цілях цього Закону належать території, що знаходяться за межами міст Києва, Севастополя, міст обласного значення.

Стаття 2. Законодавство України щодо підвищення доступності та якості медичного обслуговування у сільській місцевості

1. Законодавство України щодо підвищення доступності та якості медичного обслуговування у сільській місцевості базується на [Конституції України](#) і складається з [Основ законодавства України про охорону здоров'я](#), законів України "[Про засади державної регіональної політики](#)", "[Про місцеве самоврядування в Україні](#)", "[Про місцеві державні адміністрації](#)", "[Про державні цільові програми](#)", цього Закону, міжнародних договорів України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, інших законів, а також законодавчих актів, що регулюють суспільні відносини з відповідних питань.

2. У разі якщо чинним міжнародним договором, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, визначено інші правила, ніж ті, що передбачені цим Законом, застосовуються правила міжнародного договору.

Стаття 3. Основні принципи розвитку охорони здоров'я у сільській місцевості

1. Підвищення доступності та якості медичного обслуговування у сільській місцевості є одним із пріоритетних напрямів державної політики у сферах охорони здоров'я та регіонального розвитку, що здійснюються на таких принципах:

- 1) ефективності підтримки розвитку охорони здоров'я у сільській місцевості;
- 2) забезпечення участі органів місцевого самоврядування, громадських об'єднань, наукових установ у формуванні та реалізації державної політики в зазначених сферах;
- 3) створення рівних можливостей для доступу територіальних громад до підтримки, передбаченої загальнодержавними, регіональними та місцевими програмами розвитку охорони здоров'я у сільській місцевості;
- 4) ефективності використання бюджетних коштів, передбачених для виконання зазначених програм;
- 5) відкритості та прозорості надання державної підтримки.

2. Підвищення доступності та якості медичного обслуговування у сільській місцевості забезпечується шляхом здійснення заходів з розроблення, затвердження, фінансування, виконання державних цільових програм, спрямованих на охорону, поліпшення,

збереження та відновлення здоров'я населення, надання субвенцій з Державного бюджету України місцевим бюджетам для розвитку охорони здоров'я у сільській місцевості, а також належного контролю за цільовим та ефективним використанням коштів, спрямованих на виконання зазначених заходів.

3. Заходи з підвищення доступності та якості медичного обслуговування у сільській місцевості здійснюються органами державної влади, органами місцевого самоврядування, їх посадовими і службовими особами, закладами охорони здоров'я, іншими суб'єктами із залученням в установленому порядку наукових організацій, громадських об'єднань, міжнародних неурядових організацій.

Стаття 4. Основні напрями розвитку охорони здоров'я у сільській місцевості

1. Держава забезпечує виконання заходів з підвищення доступності та якості медичного обслуговування у сільській місцевості за такими основними напрямками:

1) наближення якісного медичного обслуговування до населення шляхом сприяння розвитку лікувальних закладів усіх форм власності у сільській місцевості, удосконалення мережі закладів охорони здоров'я, зокрема центрів первинної медичної (медико-санітарної) допомоги, та матеріально-технічної бази таких закладів, створення умов для діяльності лікарів загальної практики - сімейних лікарів та лікарів інших спеціальностей, які надають первинну медичну допомогу та зареєстровані як фізичні особи - підприємці і одержали в установленому законом порядку ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики, а також уклали договір про медичне обслуговування населення з відповідним розпорядником бюджетних коштів, проведення у сільській місцевості періодичних виїзних прийомів лікарів-спеціалістів;

2) впровадження сучасних технологій з медичного обслуговування у сільській місцевості, зокрема з використанням телемедицини, особливо якщо відстань та час є критичними чинниками для надання медичної допомоги, здійснення належного ресурсного забезпечення впровадження медичного обслуговування з використанням телемедицини (телемедичне консультування, телемедичний консилиум, телеметрія та домашнє телеконсультування);

3) розроблення та реалізація програм з медичного обслуговування у сільській місцевості щодо діагностики, лікування, реабілітації та профілактики захворювань населення, насамперед дітей, вагітних жінок та літніх людей;

4) надання медичних послуг, лікарських засобів та виробів медичного призначення, передбачених програмою державних гарантій медичного обслуговування населення, за рахунок коштів державного бюджету в порядку, визначеному законом;

5) розроблення та реалізація програм із забезпечення населення у сільській місцевості ефективними, якісними та необхідними лікарськими засобами і виробами медичного призначення;

6) запровадження дієвих механізмів залучення до медичного обслуговування у сільській місцевості кваліфікованих медичних і фармацевтичних працівників, зокрема шляхом створення для таких працівників додаткових гарантій оплати праці та належних умов праці, включаючи забезпечення необхідним медичним обладнанням та спеціальним транспортом, розроблення та реалізації мотиваційних пакетів, у тому числі надання службового житла, транспорту, мобільного зв'язку, пільгових (іпотечних) кредитів на будівництво або придбання житла, компенсації плати за житлово-комунальні послуги та енергоносії, обслуговування та експлуатацію автомобільного транспорту, інших заохочувальних заходів, а також сприяння підвищенню рівня професійних знань та практичних навичок таких працівників;

7) розвиток необхідної телекомунікаційної інфраструктури, включаючи забезпечення закладів охорони здоров'я, а також лікарів загальної практики - сімейних лікарів та лікарів інших спеціальностей, які надають первинну медичну допомогу та зареєстровані як фізичні особи - підприємці і одержали в установленому законом порядку ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики, а також уклали договір про

медичне обслуговування населення з відповідним розпорядником бюджетних коштів, у сільській місцевості сучасними телекомунікаційними технологіями (широкосмуговим доступом до мережі Інтернет із гарантованою пропускнуою спроможністю, необхідним програмним забезпеченням, комп'ютерним та іншим обладнанням) з метою запровадження функціонування електронної системи охорони здоров'я, електронних рецептів, організації надання первинної, вторинної (спеціалізованої), третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги та медичної реабілітації із застосуванням телемедицини;

8) розвиток транспортної інфраструктури, створення умов для застосування авіаційних, водних, автомобільних спеціальних та спеціалізованих санітарних транспортних засобів, у тому числі обладнаних реанімаційними засобами, для надання медичної допомоги у сільській місцевості;

9) залучення інвестицій у розвиток медичного обслуговування у сільській місцевості, сприяння розширенню державно-приватного партнерства та здійсненню благодійної діяльності у сфері охорони здоров'я;

10) сприяння дієвій просвітницькій роботі серед населення щодо активної соціальної орієнтації на здоровий спосіб життя шляхом формування традицій і культури здорового способу життя, престижності здоров'я, залучення населення до активних занять фізичною культурою і спортом для збереження здоров'я та активного довголіття.

Стаття 5. Повноваження органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування щодо забезпечення підвищення доступності та якості медичного обслуговування у сільській місцевості

1. Кабінет Міністрів України з метою підвищення доступності та якості медичного обслуговування у сільській місцевості забезпечує:

1) реалізацію політики у сферах охорони здоров'я та регіонального розвитку щодо підвищення доступності та якості медичного обслуговування у сільській місцевості;

2) розроблення та виконання державних цільових програм, стратегій, спрямованих на підвищення доступності та якості медичного обслуговування у сільській місцевості;

3) створення економічних, правових та організаційних механізмів, що стимулюють ефективну діяльність, спрямовану на підвищення доступності та якості медичного обслуговування у сільській місцевості;

4) розроблення і здійснення заходів із забезпечення матеріально-технічної бази та інших умов, необхідних для підвищення доступності та якості медичного обслуговування у сільській місцевості;

5) сприяння розвитку медичного обслуговування у сільській місцевості, удосконалення мережі закладів охорони здоров'я;

6) координацію діяльності органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій щодо підвищення доступності медичного обслуговування у сільській місцевості;

7) здійснення інших повноважень відповідно до закону.

2. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я, з метою підвищення доступності медичного обслуговування у сільській місцевості:

1) готує пропозиції щодо визначення пріоритетних напрямів розвитку медичного обслуговування у сільській місцевості, розробляє та організовує виконання державних цільових та інших програм, спрямованих на підвищення доступності та якості медичного обслуговування у сільській місцевості;

2) узагальнює практику застосування законодавства про охорону здоров'я, у тому числі щодо підвищення доступності медичного обслуговування у сільській місцевості, розробляє пропозиції щодо його вдосконалення та вносить їх на розгляд Кабінету Міністрів України;

3) здійснює моніторинг стану здоров'я населення, діяльності та ресурсного забезпечення закладів охорони здоров'я у сільській місцевості;

4) забезпечує в межах компетенції нормативно-правове регулювання питань щодо підвищення доступності та якості медичного обслуговування у сільській місцевості;

5) затверджує нормативи навантаження медичних працівників у сільській місцевості;

6) координує в межах компетенції здійснення заходів, спрямованих на підвищення доступності та якості медичного обслуговування у сільській місцевості;

7) здійснює інші повноваження відповідно до закону.

3. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну регіональну політику, з метою підвищення доступності та якості медичного обслуговування у сільській місцевості:

1) здійснює в установленому порядку моніторинг соціально-економічних та інших показників розвитку сільських територій, розробляє і здійснює заходи, спрямовані на комплексний розвиток таких територій, та вносить на розгляд Кабінету Міністрів України відповідні пропозиції;

2) бере участь у розробленні та виконанні за участю інших органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування програм, спрямованих на підвищення доступності медичного обслуговування у сільській місцевості;

3) розробляє і здійснює заходи, спрямовані на розвиток медичної інфраструктури у сільській місцевості, та вносить на розгляд Кабінету Міністрів України відповідні пропозиції;

4) здійснює містобудівний моніторинг на державному рівні при плануванні інфраструктури закладів охорони здоров'я, затверджує вимоги та зразки щодо проектів повторного використання для закладів охорони здоров'я у сільській місцевості;

5) бере в межах компетенції участь у здійсненні заходів, спрямованих на підвищення доступності медичного обслуговування у сільській місцевості;

6) перевіряє в межах повноважень, передбачених законом, дотримання нормативних документів і нормативів обчислення вартості будівництва закладів охорони здоров'я у сільській місцевості, що споруджуються із залученням бюджетних коштів, коштів державних і комунальних підприємств, установ та організацій, кредитів, наданих під державні гарантії;

7) здійснює інші повноваження відповідно до закону.

4. Місцеві державні адміністрації з метою підвищення доступності та якості медичного обслуговування у сільській місцевості здійснюють:

1) визначення шляхів підвищення рівня доступу медичного обслуговування у сільській місцевості в межах адміністративно-територіальних одиниць;

2) сприяння закладам охорони здоров'я у створенні механізму раціонального використання фінансових, кадрових та матеріально-технічних ресурсів;

3) сприяння реалізації заходів із забезпечення доступу закладів охорони здоров'я у сільській місцевості до мережі Інтернет;

4) інші повноваження відповідно до закону.

5. Органи місцевого самоврядування з метою підвищення доступності та якості медичного обслуговування у сільській місцевості:

1) забезпечують розвиток і вдосконалення мережі закладів охорони здоров'я, здійснюють заходи щодо підвищення доступності та якості медичного обслуговування з урахуванням географічних особливостей та потреб населення;

2) вирішують в установленому порядку питання про забезпечення медичних та фармацевтичних працівників житлом, службовим транспортом, належними умовами праці, стаціонарним та мобільним зв'язком, мобільною комп'ютерною технікою та програмними продуктами, професійною літературою та періодичними медичними виданнями, у тому числі електронними;

3) впроваджують додаткові стимули для залучення на роботу висококваліфікованих медичних працівників шляхом запровадження мотиваційних пакетів, що можуть включати, зокрема, позачергове безоплатне виділення земельних ділянок, сприяння в отриманні кредитів, у тому числі пільгових, та субсидій для будівництва чи придбання житла, надання допомоги власникам квартир (будинків) в їх обслуговуванні та ремонті, компенсацію плати за житлово-комунальні послуги, послуги зв'язку, обслуговування та експлуатацію автомобільного транспорту, оплату за навчання в інтернатурі, підвищення кваліфікації, у тому числі за кордоном, додаткову оплату праці, інші заохочувальні заходи за проведення профілактичних медичних оглядів, диспансеризації, вакцинації пацієнтів або додаткові фінансові заохочення;

4) сприяють реалізації заходів із забезпечення доступу закладів охорони здоров'я у сільській місцевості до мережі Інтернет;

5) визначають потреби територіальних громад у медичних працівниках та вносять в установленому порядку пропозиції за погодженням з місцевими державними адміністраціями щодо формування замовлення на підготовку, підвищення кваліфікації таких фахівців;

6) укладають договори щодо підготовки фахівців медичного профілю з урахуванням потреби в таких фахівцях у територіальних громадах;

7) здійснюють інші повноваження відповідно до закону.

Стаття 6. Засади взаємодії органів державної влади, органів місцевого самоврядування, закладів охорони здоров'я з громадськістю щодо розвитку охорони здоров'я у сільській місцевості

1. Органи державної влади, органи місцевого самоврядування, заклади охорони здоров'я взаємодіють із громадськістю при вирішенні питань поліпшення медичного обслуговування у сільській місцевості, зокрема вдосконалення мережі закладів охорони здоров'я, що забезпечують медичне обслуговування у сільській місцевості, поліпшення матеріально-технічної бази таких закладів.

2. Органи державної влади, органи місцевого самоврядування можуть залучати громадськість до розгляду питань щодо підвищення доступності та якості медичного обслуговування у сільській місцевості, зокрема, шляхом проведення громадських слухань за участю жителів відповідної сільської місцевості, конференцій, форумів, круглих столів, зборів, зустрічей (нарад), засідань громадських рад, інших допоміжних органів, утворених при таких органах. Результати проведення таких заходів враховуються під час прийняття відповідних рішень та в подальшій роботі органів державної влади та органів місцевого самоврядування.

3. Органи державної влади, органи місцевого самоврядування, заклади охорони здоров'я надають громадськості в установленому порядку доступ до об'єктивної інформації про побудову та функціонування системи охорони здоров'я у сільській місцевості, права та обов'язки громадян тощо.

Стаття 7. Організаційне та матеріально-технічне забезпечення медичного обслуговування у сільській місцевості

1. Медичне обслуговування у сільській місцевості забезпечують заклади охорони здоров'я, у тому числі центральні районні лікарні, центри первинної медичної (медико-санітарної) допомоги, фельдшерсько-акушерські/фельдшерські пункти, амбулаторії, медичні пункти, медичні кабінети, мобільні медичні кабінети, аптечні пункти, а також лікарі загальної практики - сімейні лікарі та лікарі інших спеціальностей, які надають первинну медичну допомогу та зареєстровані як фізичні особи - підприємці і одержали в установленому законом порядку ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики, а також уклали договір про медичне обслуговування населення з відповідним розпорядником бюджетних коштів.

3 метою підвищення доступності та якості медичного обслуговування у сільській місцевості надавачі медичних послуг, зазначені в абзаці першому цієї частини,

застосовують телемедицину для залучення до надання медичної допомоги лікарів-консультантів із закладів охорони здоров'я, що забезпечують надання вторинної (спеціалізованої), третинної (високоспеціалізованої), екстреної, паліативної медичної допомоги, медичної реабілітації.

2. Кабінет Міністрів України визначає порядок та критерії забезпечення за рахунок коштів державного бюджету закладів охорони здоров'я у сільській місцевості обладнанням та транспортними засобами, необхідними для медичного обслуговування населення, зокрема:

1) сучасними комп'ютерними та телекомунікаційними технологіями та засобами для забезпечення функціонування електронної системи охорони здоров'я, організації медичного обслуговування у сільській місцевості із застосуванням телемедицини, електронних рецептів, сумісності медичних інформаційних систем закладів охорони здоров'я, що забезпечують надання первинної медичної допомоги, з медичними інформаційними системами закладів охорони здоров'я, що забезпечують надання вторинної (спеціалізованої), третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги, а також з інформаційними системами аптечних закладів;

2) медичним обладнанням для первинного обстеження, портативними телемедичними діагностичними засобами для дистанційного збору та передачі інформації про показники діяльності (фізіологічні параметри) організму пацієнта, обладнанням та інструментарієм для надання невідкладної допомоги, малих хірургічних втручань, отоларингологічного, офтальмологічного, гінекологічного огляду, обладнанням та інвентарем для лабораторної діагностики та забору біоматеріалів, у тому числі міні-лабораторіями, інвентарем, препаратами та матеріалами для взяття аналізів та діагностики, спеціальним обладнанням для стерилізації та дезінфекції медичних виробів, а також для належного зберігання лікарських засобів та медичних виробів, їх транспортування;

3) сучасним ультразвуковим, рентгенологічним, стоматологічним, ендоскопічним, ерготерапевтичним, фізіотерапевтичним (для електро-, світло-, водо-, теплолікування), комп'ютерним та іншим обладнанням, медичними меблями;

4) авіаційними, водними, автомобільними спеціальними та спеціалізованими санітарними транспортними засобами, у тому числі обладнаними реанімаційними засобами, та службовими транспортними засобами.

Стаття 8. Фінансування заходів з підвищення доступності та якості медичного обслуговування у сільській місцевості

1. Фінансування заходів з підвищення доступності та якості медичного обслуговування у сільській місцевості здійснюється за рахунок:

- 1) коштів Державного бюджету України у порядку, визначеному законом;
- 2) коштів місцевих бюджетів;
- 3) грантів, дарунків, благодійних внесків і пожертв, інших видів благодійності;
- 4) коштів міжнародних організацій;
- 5) інших джерел, не заборонених законодавством.

2. Держава гарантує повну оплату за рахунок коштів державного бюджету надання громадянам медичних послуг, у тому числі із застосуванням телемедицини, що передбачені програмою державних гарантій медичного обслуговування населення, у порядку, визначеному законом.

Розділ II

ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування.
2. Внести зміни до таких законів України:

1) в [Основах законодавства України про охорону здоров'я](#) (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., № 4, ст. 19 із наступними змінами):

а) [частину першу](#) статті 3 доповнити з урахуванням алфавітного порядку терміном такого змісту:

"телемедицина - комплекс дій, технологій та заходів, що застосовуються під час надання медичної допомоги з використанням засобів дистанційного зв'язку для обміну інформацією в електронній формі";

б) частину першу статті 6 доповнити пунктом "л" такого змісту:

"л) інформування про доступні медичні послуги із застосуванням телемедицини";

в) доповнити статтею 35⁶ такого змісту:

"Стаття 35⁶. Надання медичної допомоги із застосуванням телемедицини

Медична допомога із застосуванням телемедицини передбачає можливість надання пацієнту медичних послуг з консультування, діагностики, лікування із використанням засобів дистанційного зв'язку у вигляді обміну інформацією в електронній формі, у тому числі шляхом передачі електронних повідомлень, проведення відеоконференцій.

Медична допомога із застосуванням телемедицини надається з метою забезпечення пацієнту своєчасного доступу до медичної допомоги належної якості, у тому числі якщо відстань і час є критичними чинниками її надання.

Надання медичної допомоги із застосуванням телемедицини забезпечують заклади охорони здоров'я або фізичні особи - підприємці, які зареєстровані та одержали в установленому законом порядку ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики.

Надання медичної допомоги із застосуванням телемедицини здійснюється шляхом телемедичного консультування, телемедичного консилиуму, телеметрії, домашнього телеконсультування, виконання медичних маніпуляцій та операцій.

При проведенні телемедичного консультування, телемедичних консилиумів, телеметрії, домашнього телеконсультування, виконання медичних маніпуляцій та операцій за допомогою електронних та програмних засобів може проводитися їх запис, у тому числі аудіо-, відео-, а також запис параметрів медичного обладнання в порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я.

Порядок надання медичної допомоги із застосуванням телемедицини визначається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я";

2) частину другу статті 34 Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні" (Відомості Верховної Ради України, 1997 р., № 24, ст. 170) доповнити словами "а також щодо додаткового фінансового заохочення та забезпечення службовим житлом і службовим транспортом працівників охорони здоров'я, які працюють у сільській місцевості".

3. Кабінету Міністрів України протягом трьох місяців з дня опублікування цього Закону:

подати на розгляд Верховної Ради України законодавчі пропозиції, спрямовані на встановлення додаткових соціальних гарантій медичним та фармацевтичним працівникам, які працюють у сільській місцевості;

забезпечити розроблення та реалізацію державних цільових програм, передбачених цим Законом;

вжити в установленому порядку заходів для забезпечення доступу закладів охорони здоров'я у сільській місцевості до мережі Інтернет;

опрацювати питання оплати послуг власникам транспортних засобів, які можуть залучатися для надання медичного обслуговування у сільській місцевості;

вжити в установленому порядку заходів щодо забезпечення проїзду транспортних засобів до закладів охорони здоров'я в сільській місцевості;

прийняти нормативно-правові акти, що впливають із цього Закону;

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

забезпечити прийняття, перегляд міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів, що впливають із цього Закону.

4. Рекомендувати органам місцевого самоврядування розробити і затвердити програми забезпечення службовим житлом та службовим автотранспортом медичних працівників, які працюють у сільській місцевості.

Президент України	П.ПОРОШЕНКО
м. Київ 14 листопада 2017 року № 2206-VIII	

Публікації документа

- **Голос України** від 30.12.2017 — № 248
- **Урядовий кур'єр** від 10.01.2018 — № 5
- **Офіційний вісник України** від 12.01.2018 — 2018 р., № 4, стор. 18, стаття 149, код акта 88654/2018
- **Відомості Верховної Ради України** від 02.02.2018 — 2018 р., № 5, стор. 17, стаття 32